

gyalog-
? Nincs
B.-né.
zségének
ánykori
t közsö-
sen lát-
sa meg
István.
hanem
dért fo-
néve a
Honka.
Ügyes-
erénység
tők sem
lozzatok
zt meg-
ámokért
kiadó-
küldöt-
lékezést
te, igaz
n. Kéré-
rsolásra
gyelmen
a rejt-
Czom-
m az a
oronát s
k mon-
a levél
ja jelen-
Geréb
n majd
dig nyi-
és Tivi.
gen szi-
vidíteni.
Pozsony,
k téged
Forgó
ben bő-
b dara-
vkiadó-
zem. —
gám. —
ennyivel
ed volna
Lübl
Ferke,
ost, ugy
ni, hogy
ncs ott,
shatóan
Leder-
Margit
Gruber
y testv.
eteg. —
madnak
cámban.

KISLAP

Szerkesztő: **Förgő-bácsji**
 Főmunkatárs: **Benedek Elek**
 LXIV. kötet 10. szám.

1903. márczius 8-án. Ára negyedévre 2 kor. Egyes szám ára 24 fillér. Megjelen minden vasárnap.

GYI TE FAKÓ, GYI TE SÁRGA! (Lásd a 152. lapon.)

A HÁROM KENYERES-PAJTÁS.

— Elbeszélés. —

Irta GAÁL MÓZES.

(Folytatás.)

Kilencedik fejezet.

— Kifogyott a pénzmag. —

NAP igen szépen ragyogott az égen. A Liliom-utczában volt egy kis cse-nevész akácza, annak már kezdetek a levelei száradozni. Erre a fára repültek föl a verebek, ha egy-egy szekér dübörgött végig a kövezeten. A verebek nagyon szerencsés madárkák, nekik — Isten tudja, hogy és mint — de kijut a kenyerek. Bezzeg a kenyeres-pajtások azon a szép napon, melyről az imént megemlékeztem, arra ébredtek föl, hogy immár csak tiz krajczárjuk van s Bódi-nak a lajbija zsebében nem ketyegett az óra.

Reggelre vettek öt krajczáron kenyeret, s azon megosztottak. Azután pedig keresztet vetettek, s elindultak Isten nevében hárman három irányban, hogy kenyeret keressenek.

Ha nem kapnak, akkor éhesen fognak lefeküdni. Menyus husz helyt is bekopogtatt mindenféle mesternél, akinek a mesterségéhez értett valamit, de minden-ünnen megint csak biztatással küldötték el.

Menyus kifakadt:

— Ha majd felfordulok az utcán, akkor... akkor kapok munkát!

Az ilyen keserű kifakadások rendszeren nem szoktak sokat érni, de az, aki mondja, némileg megkönnyebbül s azt hiszi, hogy hát ha lesz valami hatása. Menyus elment a Duna-partra s ott elnézegette, hogy egy hajóról zsákokat hordanak ki az emberek. Az egyik munkás hirtelen rosszul lett. A zsákot leejtette, s ő maga leült a Duna-part kő-lépcsőjére.

A zsákok gazdájának úgy látszik sürgetés volt ez a munka s oda szólott az egyik zsák-hordóhoz:

— Hallja hé! Teremtsen ide valakit, aki segít maguknak hordani!

Menyus meghallja, s nem sokat gondolkodik, hanem oda áll az ur elé:

— Itt vagyok én uram!

— No hát rajta, barátom!

És Menyus három óra hosszáig nagy keservesen hordotta a zsákokat. Erős legény

volt, de bizony megroppant belé a dereka, a válla is megfájdult. No de nem baj. Husz krajczárt kapott egy órára, három órára hatvan krajczárt.

Mikor a zsákok gazdája leolvasta markába a hat darab tiz krajczárost, Menyus azt hitte, hogy annál több pénzt ő még soha életében nem látott.

Mint ha szárnyai nőttek volna, ugy sietett haza. Utközben vett tizenöt krajczárért paprikás szalonnát, tiz krajczárért kenyeret, s öt darab óriási fekete retket.

Előre elképzelte, hogy mekkora öröm lesz a pajtások között. Bódi ezen tul nem fogja azt mondani, hogy belőle nem lesz semmi. No lám, új mesterséget tanult meg, amelyhez nem köll egyéb, mint két erős váll.

Istenem uram, mennyi mindenféle mesterség is van a világon, s ebből a sokféle mesterségből egy ember milyen keveset tanulhat meg!

* * *

Bódi egy nagy gyároshoz ment reggel, aki már négy héttel ezelőtt ígért munkát.

A bátor fiu érezte, hogy a szive megremeg, mikor az irodának a sárga réz kilincsére tette a kezét. Ha most is elküldi, vajjon mit fog csinálni? Tulajdonképen mit is mondjon? Vajjon nem kergeti-é el, amért megint alkalmatlankodik nála?

Mindezek a gondolatok megfordultak az agyában.

Belülről heves szóváltást hallott. Ez még bátortalanabbá tette. A mester szidta egyik munkását:

— Az nem járja, hogy részegen jöjjön a műhelybe! Én azt nem tűröm! Már többször figyelmeztettem, de maga nem hallgat a jó szóra. Itt a munka-könyve, keressen más helyet!

Ezeket hallotta Bódi s nagyot dobant a szive. Valami azt sugta neki:

— Nosza, éppen jókor jösz. Nyiss be bátran, itt a kínálkozó kenyér, el ne szalaszd!

És Bódi benyitott.

Alig hogy a mérges gazda megpillantotta, rögtön így szólott:

— Barátom, maga burokban született. Adja ide a munka-könyvét. . . Igy ni! Rendben van minden. Hetenkint kap hét forintot. Nos, talán kevesli, he?

— Engedelmet kérek, én nem szóltam semmit.

— Annál jobb. Ha látom, hogy józan-életű, haszna-vehető, szorgalmas, a bére is emelkedni fog.

— Igen szépen köszönöm.

A mester megnyomott egy villamos csontgombot s rögtön belépett egy kék zubbonyos ember.

— Vezesse a gyárba ezt az ifju embert és a munkavezető jöjjön fel hozzám!

Bódinak volt kenyere.

Csak szegény Gazsi járt-kelt hiába egész délig. Nem mert tulajdonképen senkihez fölmeni, főleg azokhoz nem, akiknél már egyszer járt.

Az a tulságos érzékeny természet, melylyel Isten megáldotta, nagy kárára volt szegény fejének. A rajzokkal megtöltött

mappát erősebben szoritotta a hóna alá. Ezekkel a gondolatokkal tépelődött:

— Akár mit mond Bódi, nem lesz belőlem híres ember, hanem éhhaló csavargó. Koldulnom köllene, de még ahhoz sem értek.

Délben egy csomó embert látott a boltokból kitódulni. Azok mind haza siettek, hogy ebédeljenek.

Gazsi is éhes volt. Lehorgasztott fejjel, tehetetlenül bandukol a Liliom-utca felé. Amint az egyik utca sarkán be akar fordulni, egy kis gyermek-kocsit pillant meg, melyet egy szájtáti eseléd-leány tolt maga előtt. Keresztül akart menni az utcán. A szomszéd utcából sebes-vágtatva jövő kocsi kanyarodott be. A gyermek-kocsiban egy kékszemű baba aludt szép csipkés ruhában.

A véletlen úgy akarta, hogy Gazsi legyen az, aki a gyermek-kocsit éppen abban a pillanatban megfogja, mikor a sebes vágtatva jövő fogat éppen el akarta gázolni.

Mindjárt nagy csödület támadt. Jött a rendőr, felírta a kocsinak a nevét és lakását, felírta Gazsinak is a nevét és lakását. A kis kékszemű baba nem tudott arról semmit, hogy milyen nagy veszélyben forgott.

Az emberek szétoszlottak, s Gazsi is tovább bandukolt a Liliom-utca felé.

— Ha nem lesz mit ennünk, hát lefekszünk és alszunk, gondolta magában.

Otthon pedig Menyus már terített asztallal várta a pajtásokat. Volt ott az asztalon mindenféle jó, de legjobb volt a finom fekete rettek, melyet Menyus gyönyörű szeletekre vágott, megszózott, s egy porcellán tányérban tálalt fel.

— Mi történt, Menyus? . . . Kit raboltál ki? kérdezte jókedvűen Bódi. Hej, mert neki is volt már oka arra, hogy örvendjen.

— Egy árva szót se szóljatok, fiuk, míg jól nem laktatok! parancsolá Menyus. Addig nem mondok semmit.

Mikor mind a hárman jól-laktak, mindenki elmondotta annak a nevezetes délelőttnek az eseményeit.

Gazsi evvel fejezte be:

*

— Isten megengedte, hogy valakivel véletlenül nagy jót tegyek, de ti mégis szerencsésebbek voltatok.

— Azt én egyszerűen tagadom, vágott közbe Menyus. Mert tudd meg, hogy az a kis gyermek-kocsi neked nagyobb kamatokat fog hajtani, mint ez az ötven zsák nekem. Ezt mondom én. Hát te mit mondasz, Bódi?

— Azt, hogy Gazsiból csak azért is művész lesz, mert ha nekem van kenyérem, neki is lesz.

— És nekem? kérde Menyus tágra nyitott szemekkel.

— Neked is lesz, de előbb törd össze a gipsz-figurádat, s tanulj meg igazán valami mesterséget!

Ezt mondta Bódi azon az emlékezetes napon, mikor a legutolsó tíz krajczárnak a maradékával, öt krajczárral petroléumot vettek este, és Gazsi a házi asszonynak az unokáját krétával kezdette lerajzolni, hogy két hétig ingyen lakhassanak a kvártélyban.

(Folytatása következik.)

JÓ EGÉSZSÉG.

Óvakodj a poros levegőtől. A porral együtt sok betegséget lehelünk be.

*

Az iskolában a padok között port felvernü nem szabad; nagyon sok gyermek vitt már súlyos betegséget haza az iskolából e miatt.

*

A padban egyenesen ülj, s ne görnyedj össze.

*

Aki irás és olvasás közben össze-görnyedve ül, megrontja szeméit.

*

Ne ülj féloldalasan, mert görbe hátú gyermek leszel.

*

Abból lesz csak igazán egészséges, derék ember, aki mindig egyenesen jár és ül. Hát ki a mellel s fel a fejjel!

Doktor bácsi.

GYI TE FAKÓ, GYI TE SÁRGA!

(Képpel a ezimlapon.)

Gyi te fakó, Gyi te sárga! Röpüljetek velünk,

Ha így szállunk, estvélig az üveg-hegyig érünk,

Üveg-hegyig, tündér-várig,

Selyem-füben járunk állig,

Puha selyem réten

Pihenünk meg szépen.

Ni ni, mi ez? Hogy így szállunk, még magam se hittem.

Állj meg fakó, állj meg sárga, határ-kő van itten.

Itt végződik Magyar-ország,

Ami tul van: be más ország!

Más az ege, földje

S fűvének a zöldje.

Ha szebb, ha nem: itt maradunk, itt a helyünk nekünk,

Akkor is, ha tovább szállva, tündér-földre érünk;

Akkor is, ha kincsek várnak,

Kincsei a tündér-várnak,

S minden, ami drága

S sziveinknek vágya.

Magyar földön születünk és magyar földbe térünk,

Hogyha egykor életünknek határához érünk. Mert e földnek minden röggje.

Áldott nekünk mindörökre.

Ezer jót tett velünk.

Értte halunk, élünk!

Öseinknek drága vére, megöntözte végig, Küzdelmeik dicsősége felragyog az égig;

A jó Isten nézi, látja,

Ezt a földet ezért áldja,

Ezért áldja, védi,

Ezért drága neki!

Fakó, sárga, mért szállnátok tündér-földre velünk?

Hisz' ugyis a legragyogóbb tündér-kertben élünk.

Lágy szellője aranyt ringat,

Gyümölcs-ontó ágat ingat.

A forrása hűvös,

Hegye völgye bűvös!

Ezután is áldott légyen minden egyes röggje, Rómaságot ezután is arany-tenger földje.

Édes hazánk: Magyarország,

Maradj tovább tündér-ország,

A világnak éke,

Országoknak szépe!

Roboz Andor.

APRÓSÁGOK A TERMÉSZET VILÁGÁBÓL.

Vak halak. Téves az a hit, hogy minden olyan állat, mely barlangok mélyén, sö-

tétben tölti életét, vak. De tény, hogy vannak barlang-lakó állatok, melyek nem látnak, vagy amelyeknek látó-szervei nagyon meggyöngültek. És vannak vak férgek. A tüske bőrűek kivételével minden állat-nemben vannak olyan fajok, melyek nem látnak.

Ilyen vak barlang-halat szállított nem régen a kentuckyi (Észak-Amerika) Mammut-barlangból Németországba egy hamburgi cég. Ez az úgy-nevezett barlang-hal (amolyopsis spelaeus), mely 13 centimeter hosszú, egész teste fehér, piros árnyalattal. Külső szem egyáltalában nem látható fején, látó idege elkorcsosult. De halló- és tapintó érzéke renkiül finom.

Az említett kentuckyi barlangot már 8 kilométer mélységre ismerik, anélkül, hogy végére értek volna.

*

Élő fog-piszkáló. Mindnyájan tudjátok, hogy a krokodilus rendkívül veszedelmes állat, mely semmiféle élő lényt nem kimél meg. Akár emlős-állat, akár madár kerül elébe, az neki mindegy; ha hatalmába tudja keríteni: megeszi. Alkalom adtán egy-egy szamarat, tehenet, sőt lovat is a vízbe vonszol, hogy megfulassza. Ember is gyakran a pánczélos óriásnak esik áldozatul. Annál feltűnőbb, hogy ez a kegyetlen állat egy kicsike madárkával, az úgy-nevezett krokodil-örrel (Pluvianus aegyptus) látszólag jó barátságban él. Nem csak azt türi meg, hogy a madárka

fején és hátán szaladgál, hogy pánczélja hézagaiban kutat férgek után, hanem az ellen sincs kifogása, hogy a madár rettenetes szájának fogai közé mászszon, hogy onnan a hus-darabokat és más étel-maradékokat kipiszkáljon. A krokodilus ezt a madárkát valósággal fog-piszkálónak használja. De azért nem nagyon bizik az okos állatka félelmetes barátjában. Rendkívül figyel és többnyire még idején sikerül elröpiülnie, ha a krokodilusnak rossz kedvében eszébe jut, hogy a száját becsukja. Mert a krokodilus tudvalevőleg nyitott szájjal szokott aludni, s a madár ilyenkor végzi a fogtisztítás munkáját, különben megelégszik azzal, hogy félelmes barátja hátán keresi a táplálékot.

*

Az elefánt mint építő-mester. Az elefánt a legokosabb állatok közé tartozik. Megérti és teljesíti az ember parancsolatait. Indiában még építő anyag hordására is használják. Orrmányával és agyaraival köveket szállít és azokat, mint ügyes kőműves, egymásra illeszti. Ha valamely kő nehéz, lánczot vesz elő, körülkötöti vele és így húzza el rendeltetési helyére.

*

Mennyit iszik az orr-szarvu? Az indiai orrszarvu reggel és este 60-60 liter vizet iszik naponként.

*

Buzgó fészkek-építők. A szürke varju sohasem használja azt a fészket, melyben az előző évben lakott. Minden évben új fészket készít és innen van, hogy olykor olyan fán, melyen több fészket látunk, csak egy varju-pár tartózkodik.

A KIS MALACZ.

DUDUSNAK a születésnapjára az édesanyja egy kurta farku, fehér malaczkát hozott a piacról. A kis malacznak piros szalag volt a nyakában és úgy visított, hogy zengett belé az egész ház. Dudus nem tudott hová lenni örömben. Elhatározta, hogy ezentul a kis malacz lesz az ő pajtása, vele fog barátkozni és együtt mennek sétálni. Mindjárt nevet is adott a kis malaczkának: elnevezte

Bandinak, mivel éppen olyan jó kedvű, vidám kis állat volt, amilyen csak egy Bandi lehet.

Miután éppen reggelizés ideje volt, mikor Dudus édesanyja a piacról hazajött a kis vendéggel: Bandi a tányérkába tejet kapott és Dudus a kifli-maradékot a Bandi tejeckéjébe aprította.

— Egyél Bandi! biztatta. Ne koplalj nálunk. Ha éhes vagy, hozok neked szalonnát a kamrából. Van ott elég.

Bandi azonban megelégedett a tejeckével, s mikor jól lakott, elkezdett futkosni a

szobában. Olyan furcsán kopogott a lábával, hogy a cicza, aki a kályha mellett szunyókált, ijedten rezzent föl és kiszaladt a szobából.

Bezzeg nem félt Dudus a malaczkától. Még az ágy alá is utána bujt. De annál jobban félt tőle Bandi. Még hozzá nyulni se kellett, mindjárt visítani kezdett. Hiába biztatta Dudus:

— Ne félj tőlem, te bolondka! Nem bántlak én. Szeretlek téged!

A kis Bandi nem értette meg Dudus szavait, mert ezután is visított.

Addig-addig visított, amíg a Kati szacsné bejött a konyháról.

— No már látom, mondta, hogy nem marad más hátra, mint az, hogy leöljük ezt a malacgot.

Dudus erre nagyon megijedt. Mert a Kati nem szokot tréfálni. Sok csirke és a kacsza a megmondhatója, a Kati mily szörnyű pusztítást szokott véghez vinni köztük, ha megharagítják. A Kati előveszi a nagy kést és elmetszi a csirke és kacsza nyakát, ha rosszul viselkedik. Dudus tehát könyörgésre fogta a dolgot:

— Ne bántsa Bandit, Kati néni! Hiszen nem is ő visit, hanem én.

Igy szólt Dudus és visitani kezdett, szakasztott úgy, mint a kis Bandi.

Dél felé hazajött a Dudus édes apja. Bandi az ebédlő asztal alatt futkározott és nagyokat visitott.

Dudus most nem mondhatta, hogy ő visit. Édes apa megharagudott a malackára:

— Nem türöm meg a szobában, kiálltotta. Vigyétek a konyhába, vagy akár hová. Bepiszkitja a szobát.

Most már hiába fakadt sirva Dudus. Bandit megfogták és egy nagy ketreczbe zárták a konyha mellé. Dudus egész nap ott volt a ketrecz mellett és vigasztalta Bandit.

— Ne félj Bandi, majd kiszabadítlak innen!

A czicza is oda jött és kárörvendve tüszentett, mikor Bandit a ketreczben látta.

Dudus egész nap mindenféle ételeket hordott Bandinak. Még az uzsonna-kávéját is elvitte neki, de Bandi meg sem kóstolta a jó kávé, hanem a kis fekete orrával feltaszította a kávé csészét.

— Neveletlen vagy, szólt elszomorodva Dudus. Nem csuda, hogy a szobából kihajtott édes apa. Rendet köll tanulnod, ha jó barátságban akarsz lenni velem.

Ha Bandi megértette volna a Dudus beszédét, tán megfogadta volna tanácsát. De Bandi nem tudott másképp, csak a maga nyelvén, az pedig annyiból állott, hogy folyton visitott.

Délután Dudus mindig a pázsitra szokott menni, ahol a többi fiukkal játszott, lapdázott. Ma sem akarta elmulasztani a délutáni játékot. Igen ám, de mit csinál addig Bandi?

Egy hosszú zsineget kötött a Bandi lábára és kinyitotta a ketrecz ajtaját. Bandi vidáman ugrott ki és mindjárt el akart szaladni, de persze a zsineg nem engedte.

— Hohó, pajtikám, kiáltotta Dudus. Nem oda Buda! Gyere csak szép engedelmesen velem.

Bandi, miután egyebet úgy sem tehetett, engedelmesen követte Dudust a pázsitra.

A pázsiton már mind ott voltak a fiuk. Hej, mind megörültek a Bandinak. Különösen az tetszett nekik, hogy Bandi olyan vékony hangon tudott visitani. Sokáig játszottak vele, de aztán megunták és más játék után néztek. Lapdázni kezdtek és Dudus egy fához kötötte Bandit.

Mikor a lapdázásnak vége volt, akkor vette észre, hogy Bandi ez alatt elszökött a játzó-térről. Hiába kereste mindenfelé, sehol sem tudta megtalálni. Sirva ment haza és alig merte elpanaszolni baját.

— Elszökött a rossz Bandi! zokogta.

Mindenki busult Bandi után, még a czicza is törülgette a szemét. Csak a Kati szakácsné nem busult.

— Majd megtalálom én, mondta vérszomjasan, de akkor nem is kegyelmezek neki.

Másnap valami nagyon jó pecsenye került az asztalra. Édes apa megdicsérte és Dudus is jóízűen falatozott a pecsenyéből. Éppen egy jókora darabot dugott a szájába, mikor Kati a szobába lépett és azt kérdezte Dudustól:

— No, Duduskám, jó-e a Bandi husa?

Duduska sirva fakadt, de nem lehetett már segíteni, megette Bandit.

Krudy Gyula.

ARANY KALÁSZOK.

Az ifjunak kötelessége, hogy tisztelje az idősbeket s közülök kiválassza a legjobbat, akiknek tanácsára és tekintélyére támaszkodjon. A fiatal kor tapasztalatlan-ságát támogassa és vezérelje az öregek okossága.
Cicero.

Az embernek legékesebb tulajdona a szép lélek s csak az, s nem egyéb határozza el valódi becsét.
Széchenyi István.

Mit, mikor és miként kell szólni s tenni, az a bölcsesség nagy titka.
Kölcsey Ferencz.

INNEN-ONNAN.

Oroszország. E hét elején megint szép, érdekes új szindarabot adtak elő az *Urania* színházban, és amint azt legutóbb meg is ígértem nektek, bemutatok belőle néhány szép képet és elmondok egyet-mást felőle.

Ennek az új darabnak a címe: *A fehér császár birodalma.*

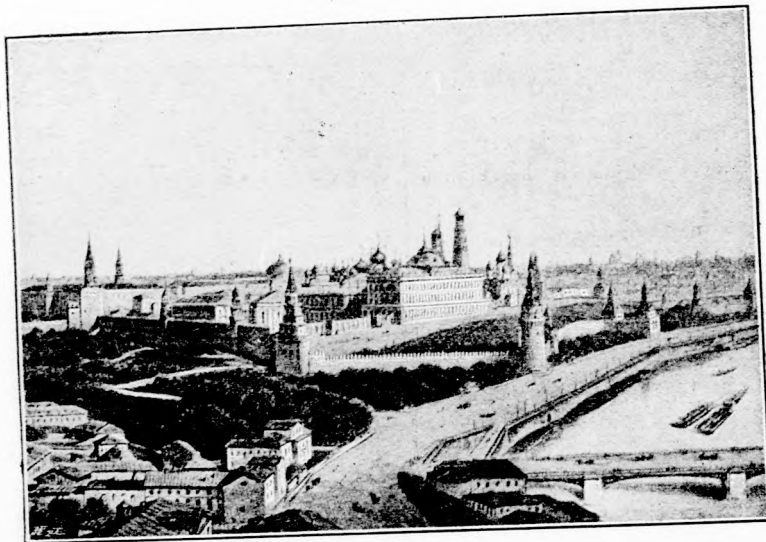
Nem csak Európában, de Nagy-Britanniát kivéve, az egész föld-gömbön nincs olyan óriási birodalom, mint az orosz. A mi szép Magyarországnak hozzá képest oly kicsi, hogy *66-szor* akkora föld-darab kényelmesen elférne benne. Ennek a ren-

geteg birodalomnak hatalmas uralkodója *III. Sándor* orosz császár.

Nem kevesebb, mint három tenger mossa Oroszország partjait. Az *Északi* jeges tenger, a *Keleti* tenger és a *Fekete* tenger. És magában a birodalomban hömpölyög a negyedik, a *Kaspi* tenger.

Képzeltetik, mennyi dolga van az *Urania* színház képvetítő-gépének, hogy elébünk varázsolja azt a tömérdek képet, amelyet *Csuláky* Bertalan, a darab írója válogatott össze.

Akik ott voltunk a színházban, láttuk, hogy mint fejlődött hatalmas nagy birodalommá Kis-Oroszország, ahol egykor a régi magyarok is megfordultak. Megismertük az orosz népet és szokásait. Az orosz nép-

(1. kép.) MOSZKVA LÁTKÉPE.

magas, erőteljes test-alkatu, tompa orru és apró szemü. Rendkívül edzett, vendég-szerető és jószívü. Néhány mozgóképen láttuk az orosz katonák gyakorlatait is. A tüzek és kozák csapatok lovas rohama olyan hatalmas volt, hogy úgy tetszett, mint ha megrendült volna a föld, ahol szilaj eleven-séggel végig száguldottak.

Majd elvezeti az író a nézőt *Moszkvába*, az ország régi fővárosába. (1. kép.)

E gyönyörű városban megcsodáltatja velünk az ugynevezett *Kremlt* (erőd) Oroszország megerősített város-részét. Ennek a területén van a hatalmas fegyvertár. Ebben van a világ legnagyobb ágyuja, az ágyuk királya. És az Iván Veliki, a 85 méter

magas harang-torony, mellette a világ leghatalmasabb harangjával, a 240.000 kgramm súlyu harangok királyával.

E mellett a két érczokolosszus mellett valóságos törpe a jól megtermett ember, mint az itt bemutatott képeken láthatjátok.

Találkozunk néhány muzsik-gyerekekkel is, akik a rövid ideig tartó nem éppen meleg nyáron, minden bajt elfeledve vigan játszadoznak, és örvendenek a nehezen várt enyhe napsugaraknak. (2. kép.)

Majd sorra hallunk a nagy, hatalmas Oroszország többi városairól, érdekes vidékeiről s az ott uralkodó roppant hideg időjárásról. Aztán elkalandozunk a mostani fővárosba, *Szent-Pétervárra*, látjuk a ha-

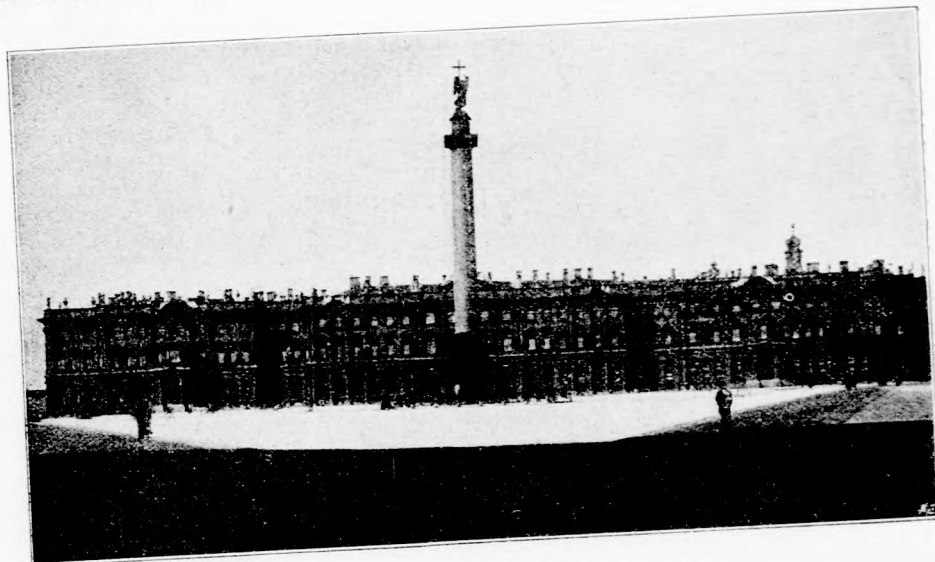

(2. kép.) MUZSIK (PARASZT) GYERMEKEK JÁTÉKA.

talmas czár palotáját, (3. kép.) majd röpdülő szánkó elé fogott három tüzes mén viszbennünket mindenhová, ahol valami érdekeseget lehet látni vagy hallani.

Sok hasznos tudnivalót tanulhattok az Urania színház eme legújabb előadásain is.

Polgár Géza.

(3. kép.) AZ OROSZ CZÁR TÉLI PALOTÁJA.

JÖN A TAVASZ...

*Jön a tavasz... Hónak, fagynak vége —
Fiúk, lányok, jertek ki a rétre!
Hagyjátok ott a sok szürke házat,
Járjátok be velem ezt a
Napsugaras tájat!...*

*Jön a tavasz... lesuhan a földre,
Befesti a fehér mezőt zöldre,
Tarka-barka köntöst ad a rétnek —
Fuvalmára erdő, mező,
Mind, mind újra élnek.*

*Jön a tavasz... mint egy tündér-álmom...
Büvös-bájos dal csendül a fákon,
Nem kell ahhoz semmi-némű kóta:
Jó Istenhez a szívekből
Fakad most a nóta...*

*Jön a tavasz... Enyhe illat száll ránk...
Urunk Isten végtelen a hálánk!
Leborulunk s arra kérünk Téged,
Érjen végre a búbánat
Mindenfelé véget!*

*Jön a tavasz... évszaka a fénynek!
Adj, oh Isten, reményt a szegényeknek!...
Ahol most sem tünt még el az éjjel,
Aranyozd be azt a helyet
Napsugárral, fénynyel!*

Szirtes Artur.

ERZSI URHÖLGY.

— Irta Farkas Gyuláné. —

ESTVÉREI közt Erzsike volt a legfiatalabbik. Akkorca volt, hogy, mint modani szokás, alig látszott ki a földből, pedig ő azt hitte, hogy már nagy kisasszony.

Nagyon, nagyon meg volt sértve, ha idősebb testvérei, kis fruskának czimezgették s ilyenkor azt mondta mindig, hogy ő nem fruska, hanem »Erzsi urhölgy«.

Nem tudott még persze sem olvasni, sem írni, de azért folyton veszekedett a nagyobb gyermekekkel. Mindig azt hajtogatja, hogy minden úgy van, ahogy ő mondja, mert az ujságban olvasta.

Számolni is csak úgy tudott, hogy »egy, kettő, kilencz, hat, tizennyolcz«.

Ha az édes anyjának a kalapja a keze ügyébe került, rögtön a fejére tette, egy törülközőt meg hátul a nyakába akasztott, az volt a hurezos ruha, a papiros lámpás-ernyőt a feje fölé tartotta napernyő gyanánt s oly büszkén sétálgatott föl-alá, mint egy királynő. Jaj volt annak, aki mosolyogni mert rajta.

A tükör volt a legjobb barátja; eléje állt s avval a másik Erzsi urhölgygel, aki vele szemben állt, nagy komolyan elbeszél-

getett. Persze, az is épp oly komoly arcot vágott, mint ő. Így néztek egymás szemébe, integettek egymásnak s bucsuzóul még meg is csókolták egymást.

A sétákon világért sem engedte Erzsike hogy kézen fogják, el is bukott bizony sokszor s a szép ruhája gyakorta piszkos lett.

De most halljátok csak, hogyan járt a multkor a mi kis lányunk.

Husvét vasárnapján édes anyja szép új fehér ruhába öltöztette. Sétára készültek. Otthon szentül megígérte, hogy jó kis lány lesz majd az utcán. De persze »az ígéret szép szó...« Alig, hogy künn voltak, megfélejtkezett ígéretéről s megint csak kiránczlgálta a kezét az anyjából rakoncztalan gyermek módjára.

— Hát csak eredj egyedül, ha én nem kellek szolt az édes anyja. Erzsike pedig vissza sem fordult, hanem csak haladt a maga útján. Anyja elmaradt s csak egy messziről követte kis lányát.

De jaj, jaj!... Egyszerre csak meghökken Oh rémek réme!... Egy nagy fekete kutya egyenest feléje tart, Erzsike urhölgy pedig rémülten sarkon fordul s iramodik visszafelé.

A kutyas meg nyilván azt hitte, hogy Erzsike fogócskát akar vele játszani, utána iramodik, csakhamar utól éri és örömeiben hogy elérte, a ruhájába kap, vigan ugrán-

dozva, mintha mondani akarná: »No lám, mégis csak megfogtalak!«

De Erzsike nem értette meg a kutyust, szörnyen megijedt s nagyot visitva mene-

külni akar. A szép új ruha pedig eközben óh jaj!... szerteszét szakadt.

Szerencsére a jó anyus gyorsan mellette termett s elkergette a kutyát. Erzsike persze

A JÓ ANYUS GYORSAN MELLETE TERMETT.

rém sikoltozást vitt véghez s úgy kapaszkodott bele az anyjába mint ha soha többé el sem is akarná engedni.

Édes anyja megnyugtatta, haza vitte. Nem is akart Erzsike többé nagy lány

lenni. Még a babáját is folyton óvta, intette:

— Juczi, Juczi hiába; csak nem leszél te nagy lány addig, míg nem tanulsz írni!

EZREDES PALKÓ
MEG ÖRMESTER GYURKA.

— Első történet. —

LÁTTATOK-E már katona-bandát, gyerekek? No ha láttatok, tudjátok, hogy a banda előtt nagyszakállu, kikent-fent bajszu őrmester lépeget. A fején rezes-csákó, jobb válláról a bal hónaaljágig ezüst himzésű színes szalag simul a mellére és a kezében ezüst zsinórral körülfont nyelvü aranyos gombu nagy botot emel.

Ezt pedig nem csak azért mondtam el, mert Örmester Gyurkának e fajta nagybotos, szakállas őrmester volt az édesapja, de mert más mondani-valóm is akadt a bandáról.

Van a bandában mindenféle muzsikus: sipos, trombitás, kürtös, harsonás, dobos, czintányéros, sőt olyan is akad, aki maga nem is bírja el a hangszerét, akkora.

No találjátok ki, melyik az?

— A nagy-dobos!

Persze, hogy a nagy-dobos!

A nagy dobot egy kis ló huzza apró kis szekéren. Elöl megy a kis ló. A füleit okosan hegyezi s óvatosan aprózva emeli a lábát. Mögötte gurul a kis szekér a nagy dobbal, s hátul lépeget a marczona képü nagy-dobos és püföli, veri a dobon az ártatlan borju-bőrt, hogy az szinte bőg fájdalomában s akkorákat puffan, mint egy fiók-ágyu.

Amint láthatjátok, csakugyan sokféle muzsikus van a bandában, de abban az egyben egyformák, hogy mind más fajta akarna lenni, mint amilyen.

A pikulás a nagy-dobost irigyli, mert szépen szól ugyan az ő sipja, de legmeszszebbre mégis csak a nagy dob szava hallatszik. A nagy-dobos meg azon való elkeseredésében püföli oly igen nagyon a szerszámját, mert az ur Isten nem pikulásnak teremtette ő kelmét.

Szóval, nincs a bandában, nincs a földön egyetlen meglegedett ember sem.

És nem volt meglegedett Örmester Gyurka sem, aki egy-azon iskolába járt Ezredes Palkóval.

Mondta is egyszer Gyurka a Palkónak:

— Ej! Ha az én apám ezredes volna és lovon járhatna!

Mód felett csodálkozott ezen Palkó, mert nagyon tetszett neki a muzsikus őrmester aranyfejü botja és szöke szép szakálla s így szólott Gyurkához:

— No hallod te Gyurka! Hiszen a te apádnak van az egyetlen aranyfejü botja az egész regimentben. Aztán legelől lépked. Minden gyerek utána szalad az utcán. Az enyémtől meg félnek. Cserélnék én veled, Örmester Gyurka.

Egyszer aztán vörösre sirt szemmel jött Örmester Gyurka az iskolába.

Megkérdi tőle Ezredes Palkó:

— Mi bajod, Gyurka?

És felelt Örmester Gyurka:

— Lásd-é... nem irigyelhetsz már. Nem szalad már az apám cifra botja után az utcán a sok gyerek.

— Talán ezredes lett? kérdezte Palkó.

— Annál is több, felelte szepegeve Örmester Gyurka... az Isten katonája. Meghült, meghalt.

Könnyel telt meg Ezredes Palkó szeme s amig kis barátját szívéhez ölelte, arra gondolt, hogy mégis csak jobb ezredesnek lenni, lovon járni. Az nem hül meg olyan könnyen az őszi locs pocsban.

Ezt gondolta és vigasztalásra csak annyit tudott mondani:

— Ne félj, nem hagy el az Isten! Meg a király is csak ad valamit hű szolgája árváinak.

Gyurka pedig szepegeve felelte:

— Sok szolgája van neki, Palkó... és nekem meg csak egyetlen jó apám volt. Hogy ne sirnék keservesen?

* * *

Sokáig nem látta Ezredes Palkó Örmester Gyurkát.

Gyurka az iskolából is elmaradozott s mikor egyszer véletlenül találkoztak az utcán, Ezredes Palkónak arra a kérdésére, hogy merre jár, azt felelte Gyurka:

— Kenyeret keresni segíték az édes anyámnak.

— Mivel?

— Ezzel ni.

És meglengetett kezében egy csomó ujságot; és, mint akinek sürgetős a dolga, már szaladt is, harsányan kiáltva:

— Ujságot vegyenek, érdekes ujságot!

Ezredes Gyurka pedig úgy bámult utána, mint valami hatalmas óriásra, s arra gondolt, hogy lám: épp akkora öklömnyi emberke a Gyurka, mint ő, és már is kenyeret keres.

A tisztí szolga, aki érte volt az iskolában, hogy haza kísérje, türelmetlenkedve szólt Ezredes Palkóra:

— Jöjjünk már, nagyságos urfi! Hogy is tud szóba állni effajta rongyossal?

— Nem rongyos az, hallja! Barátom, és különb fiu mint én.

— Már hogy volna különb?

— De az! Kenyeret keres az édes anyjának, meg a kis testvéreinek. Én meg csak kérni tudok.

És akkor este nem izlett a sütemény Ezredes Palkónak. Egyre azt forgatta elméjében, mennyi ujságot köllene eladni szegény Örmester Gyurkának, hogy ilyen finom falat jusson belőle az édes anyjának meg a testvérekéinek.

Még az ágyban is azon töprenkedett sokáig, vajjon haza ért-e már a ködös téli estében a kenyér-kereső Örmester Gyurka. Vajjon találkoznak-e még, hogy megmondhassa neki, mennyire szereti!

Találkoztak bizony, de ennek az érdekes találkozásnak a históriáját hagyjuk más-korra.

Várjuk meg mig felébred Ezredes Palkó. Mert lám, csak épp ebben a pillanatban szunnyadt el fehér ágyának kék függönyei mögött.

Hadd aludjon! Biztosan Örmester Gyurkáról álmodik, aki annyi ujságot adott el a jó bácsiknak, néniknek, hogy nyul-pecesnyét vitt haza, meg édes áfonyát, pástétomot, sok édes süteményt. Egész cukroshegyet, amilyen a János pap országának határán állja el az utat.

És Örmester Gyurka is álmodik a szegényes ágyon. Azt álmodja, hogy ezredes, aki lovon jár, aki nem hül meg s amig alszik, kiesik a kezéből, a kopott takaróra hull az a száraz kenyérhéj, amelyet addig majszolt, mig meglepte a tündér-ország jó-módjába röpitő álom.

Almában egyképen boldog volt a gazdag Ezredes Palkó és szegény pajtása, az árva Örmester Gyurka.

Palásthy Marcell.

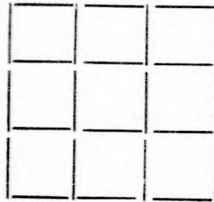

FEJTÖRŐ.

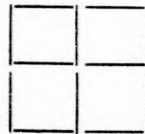
Büvös gyufák.

1.

Ebből a 24 gyújtószálból úgy vegyetek el négyet, hogy még teljes négy kocka-lap maradjon.

2.

Ezekből a négy kockalapot alkotó gyújtószálakból vegyetek el négyet, és úgy rakjátok ismét vissza, hogy csak három teljes kocka-lapot kapjatok.

Vonal-rejtvény.

Betű-rejtvény.

m nek v ár ár ár a
i d a ár ár ár a

Fogas kérdések.

1. Ki szólhat jogosan ily módon fiához: Jőjj ide fiam, mert fiam vagy, de én apád nem vagyok?
2. Ismertem egy embert, kinek tiz szeme volt és mégsem tűnt fel senkinek. Hogyan lehet ez?
3. Ki tudja megmondani, hogy mikor ütött az óra pontosan fél-tizedet?

Találós versek.

1.

Tisztán mutat
Utcát, utat,
Hegyet, völgyet, követ, fát,
De ő maga még se lát.

2.

Fekszünk rajta s alatta is
Laknak százan, ezren,
De ami még sokkal furább:
Fejekben is megterem!

Kör-rejtvény.

Találós mese.

Melléknév vagyok. Ha első betűmet elveszed, főnév leszek; ha a másodiktól is megfosztasz, időhatározóvá alakulok.

Csiga-rejtvény.

A megfejtők között, a kihuzott nevek sor-rendjében 3 korona-, 5 korona- és 8 korona áru könyvet sorsolunk ki jutalom-díjul.

A MAGYAR NÉP-KÖLTÉSZET VIRÁGAIBÓL.

Mit beszélnek az állatok?

- A kutya:* Honn, honn, honn,
Honn a gazda, honn!
- A nyúl:* (ha elcsipte a kopó.)
Mást, mást, mást!
- A fecske:* Kicsinek kicsit,
Nagynak nagyot,
Mert ha kicsike nagyot kíván,
Kicsit sem kap ám!
- Egyik lud:* Menjünk a pap rozsába!
- Másik lud:* Ketten szedjünk egy zsákba!
(Mikor oda érnek):
Kiki magának, kiki magának!
- Bárány* (vékony hangon.) Eperlevél!
- Juh* (mély szomorú hangon):
Bár aravat kapnál!
- Büki vadgalamb:* Mit, mit, mit!
Mit, mit kaptam én?
- Kicsi kakas:* Forró víz!
- Macska:* Heraúsz! Má-jor!
- Czinege:* Kumpics, kumpics, kumpics!

*

Találós mesék.

Nagyapámnak nagy inge,
Bár folt is van rajta,
Még sincs egy öltés is rajta.
(Csillagos éj).

*

Csont kürttel kürtölnek,
Arany deszkák hasadnak,
Földi férgek mozognak,
(A kakas kukurekol, a hajnal
hasad s a »földi féreg« az ember
mozogni kezd.)

*

Sokkal nagyobb a tengernél,
De a bokádig föl nem ér.
(Harmat).

*

Két-láb ül három-lábon,
Csinál egy-lábat,
Bemegegyen négy-láb,
Elkapja egy-lábat;
Megharagszik két-láb,
Felkapja három-lábat,
Ugy üti négy-lábhoz,
Mindjárt elejti egy-lábat.
(A csizmadia a háromlábú széken
varr egy csizmát, bemegegy a kutya,
elkapja a csizmát, a csizmadia a
székkel megüti a kutyát.)

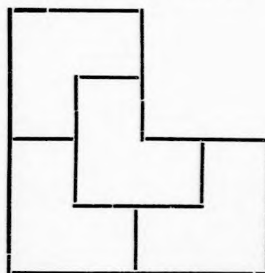

A »KIS LAP« LXIV. köt. 8-ik számá-
ban közölt rejtvények megfejtése a követ-
kező:

Rejtett nevek: Bethlen Gábor, Zrínyi Miklós.

Betű-rejtvény: Vigan telnek a napok.

A különös végrendelet. A fiúk következően
teljesítették apjuk kívánságát.

Tréfás természetrajz: Sármany.

Rejtélyes osztozkodás: Ugy, hogy mindegyik
kapott egy egész és egyharmad almát.

Koczká-rejtvény:

D	ö	m	e
ö	r	e	g
m	e	s	e
e	g	e	r

Fogas kérdések: 1. A másik fele.

2. »És.«

3. Az óra.

4. A lábán

5. A tejuton.

Találós vers. A tűz.

Megfejtők: Vargha Zoltán, Erényi Erzsike,
Szaitz Károly, Rothmiller Miklós, Ziinszky Pista,
Pap Lilike és Gizike, Kimmel Dagmár, Bibel

Liszka, Weisz Jetti, Fazekas Ernő, Kövesi Elek és Pali, Messer Piri, Bakonyvári Lala és Ellike, Tersztyánszky Ferike, Hoffler Sándor, Jurenka Irén, Hefty Paula, Fellegi Vilmos, Jurenák Gizi, Hay Misi és Bandi, Rorák Edithke, Weisz Frida és Andor, Kogler Nóra, Szumrák Jenő, Fráter Iván, Grünwald Anna, Weldin Ferike, Tarnay Ervin, Milutinovits Corinna és Janka, Lengyel Vilma, Strasser Pál, Wertheimer Pali, Bayer Antal, Komlóssy Eliz és Dezső, Faragó Ilonka, Ungár Sándor és Erzsike, Erdődy László, Leona, István és Béla, Kristyory Ida, Sziráky László, Greguss Aurélka, Szigriszt Andor, Szilágy Aranka, Rosenfeld Vilma, Elbogen Henrik, Vertán testvérek, Hölzel Tibor, Graef Sároka, Geréb Andor, ifj. Bónyi Adorján, Sárkány Valéria és Tessa, Radó Lili, Bleuer Bandi, Vörösmarthy Ida, Vittmann Erzi, Kovács Clotilde, Csascher Mariska, Pichler István, Rakovszky Menyhért, Könyöki Izolda és József, Hochmann Erzsébet, Kéler Magda, Kállay Helén, Roboz Atala és Elza, Bleuer Pali, ifj. Bodolla Gábor, Herzfeld testvérek, Dobozi Zoltán, Poór Erna, Nowody Antal, Haitsh Emmy és Ella, Préger Aurél, Neumann Eliz és Ida, Feld Sárika és Andor, Schneider Győző, Arva Erzsike és Laczi, Goda Anti, Borhy Margit, Herzog testvérek, Verner Margit és Gyula, Berzsenyi Dóra és Adám, Mérey Dalma, Feilitzsch Cecile, Bartossik Pali, Bruck Miksa, Devics Gizella és Sándor, Kóvér János, Kutty Béla, Szalay Lilike, Wolf Stefánia, Zsögöd-Grosschmied Sanyi, Gruber Clotilde, Szemző István, Schiller Ilona és Miklós, Schmidt Melania és Pista, Lax Henrik, Kovács Klára és György, Kubinyi Irén, g. Hunyady Ferencz, Fischl Fritzi, Lichtenstein Klára, Alice, Lilly és Lajos, Megele Ilona, Könyöki Matild és Józsi.

A jutalom kisorsolása szabályszerűen megtörténvén, 3 korona áru könyvet nyert **Megele Ilona Kétegyházán**; 5 korona áru könyvet **Grünwald Anna Kaposvárt** és 8 korona áru könyvet **Kovács Klára és György Budapestén**, kiknek a megfelelő könyveket a kiadóhivatal megküldi.

*

A »KIS LAP« LXIV. köt. 8-ik számában közölt rejtvények megfejtését beküldték még: Rorák Edithke, Erdődy Leona, László, István és Béla, ifj. Metzger Éde, Tirczka Koloska, Gosztonyi Andor és Sanyika, Hochmann Erzsébet, Ficz Elli, Erdődy István, Haas Sándor és Lajos, Szabó Miklós és Kálmán, Fischer Fülöp, Hoffmann Valika, Pap Lilike és Gizike, Préger Aurél, Gálbory László és Ernő, Bárdossy Alice, Szumrák Jenő, Bartossik Pali, Dávid Katóka, Kiss Katinka, Gervay Lilike, Szalay Lilike, Büchler Helénke és Jenő, Granitz Ernő, Flór Annicza, Bakonyvári Lala és Ellike, Vargha Zoltán, Romeiser testvérek, Feymann Pista, Balogh Pál, Boczkó Béla, Weldin Ferike, Komlóssy Eliz és Dezső, Wellisch Margit.

FORGÓ BÁCSI POSTÁJA.

Zorbán Pali. Kik ez idő szerint a legnagyobb orgona-művészek? Ezt bizony nehéz eldönteni, mert sokkal több a jeles hegedű-, gordonka-, zongora- s ének-művész, mint a jeles orgonista. Tán azért, mivel a hangversenyző orgona-művészeknek csak kivételkép áll rendelkezésére ez a főszege, de arányaiban roppant terjedelmű hangszer. A leg-

kitünőbb orgonisták egyike Saint-Saëus francia zeneköltő. De hallottam én nálánál is különbet: ez Vogt, a Fribourgi főtemplom orgonistája. Még ma, hosszú évek múltán is végig rezeg lelkemen e férfinak hatalmas művészete. — **Komlóssy testv.** Megpróbálok. — **Fischl Friczi.** Örömmel veszem tudomásul, hogy bécsi fiú létedre is lelkesedel a magyar nyelvért, melyben természetesen oktatód a te magyar édes anyád. — **Romeiser te-tv.** Az igaz, hogy a kütüzött szó hét betűből áll. De hány még a hétbetűs szó, amely szintén rejtvény-számba megyen. Annyi is bizonyos, hogy a földárok nincsen elmésség híján. A Laczi rejtvényének közlésétől pedig eltűnt a szerénység. — **Könyöki testv.** Szívnek, szemnek egyaránt jól esik a ti iratok. — **Sziráky László.** Különös. Azt panaszkod, miért nem írok én neked? Mit is írnek, ha megtudni tőlem nem akarsz valamit? Figyelmeztetek, hogy szükséged legyen a kérdés intézésére, mert holmi csip-csup gyerekes tudakozódásra nem felelek. — **ifj. Bónyi Adorján.** Küldheted bátran. Ami belőle beválik, közlöm. — **Dávid Katoka.** Érdeklődve olvastam, hogy a kemény idő alatt hogyan gondoskodtatok a kedves czinege-madarakról. Jókivánságodnak igyekezem eleget tenni. — **Radó Lili.** Olvashattad a *Kis Lap* m. heti számában, hogy ügyed a *kiadó*-hivatalhoz tartozik. — **Kállay Helén.** En bizony az egész farsangon csak a párnacsárdást meg a paplan-polkát jártam és magam nyögtem hozzá muzsikát. Örvendek, hogy te sokkal jobban mulattál. — **Ungár testv.** A Sziráky Lászlónak szóló üzenet szől nektek is. — **Erdődy testv.** Az írjon közületek, akinek nem gyűlt meg az ujsa. — **Gruber Clotilde.** Arra az örökös kérdésre, hogy valakinek a neve nem jelent meg a megfejtési rovatban, az az örökös válaszom, hogy a levelet nem kaptam meg. — **Pap Lili.** Miféle könyvről beszélsz? — *Több levélről a jövő számban.*

LEVELEZÉS.

Levelezést szeretne folytatni *Pap Lili* (Kolozsvár, Görögtemplom-u. 8. sz.) *Baththyány* Lilivel.

JÓ SZÍV.

Az „Ingyen tej“ javára: *Geréb Klárka* és *Lajos* küldeménye, mint egy színi-előadás eredménye: 15 k. (Egyes nézők: *Milkó Elemér* 1 k. 10 f. — *Nagyapa* 1 k. — *Majoros bácsi* 1 k. — *Henri bácsi* 1 k. — *Vécsei Panna* és *Klári* 1 k. — *Krausz bácsi* 1 k. — *Singer Imre* 1 k. — *Papa* 80 f. — *Izsó bácsi* 40 f. — *Lányi Magda* és *Miklós* 1 k. — *Freudenberg Bandi* és *Gyurika* 40 f. — *Ó-nagypapa* 20 f. — *Makszi bácsi* 40 f. — *Füredi bácsi* 40 f. — *Wiener bácsi* 40 f. — *Steiner néni* és *bácsi* 40 f. — *Geréb Lajos* 40 f. — *Iren néni* 30 f. — *Mama* 20 f. — *Kisasszony* 20 f. — *Mari* 20 f. — *Grünbaum bácsi* 20 f. — *Erzsike* 20 f. — *Adorján bácsi* 20 f. — *Schreiber Magda* 20 f. — *Milkó Vera* 20 f. — *Csillag Vera* 1 k. — *Órzsé szakácsné* 20 f.) *Elbogen Henrik* 3 k. — *Hajnal Imre* 3 k.20 f. — *Kovács Clotild* 2 k. — *Irsai Pista* 1 k. a »Gyermekbarát-egyesületnek.«

Az Ég áldása legyen a kegyes adakozókon!
F. b.

Társ-szerkesztő **ROBOZ ANDOR.**

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, Kerepesi-ut, 54. sz., Athenaeum-épület.
Nyomatja a kiadó-tulajdonos: Athenaeum irodalmi és nyomdai r.-társulat Budapestén